

זבחים דף יב

עניין: נראה ונדחה לגבי תשובה

כתנות אור לבעל ה"פנים מאורות"

פרשת נצבים

וּבִדְרֹךְ אחר נראה ליישב במסך הפסוקים דשא ים להקשות איך מהני תשובה שיתקרב החוטא להקב"ה כלל קי"ל נראה ונדחה אינו חוזר ונראה ואדם ה' נראה חמלה וסבסס נדחה מקדושתו איך יח' חוזר ונראה בפניו וקושי' צ פסבס כלל המפרשים ולא מלאהי בשום משרת מידן כל קושי' צ וכל לומר תירון נכון דשא איהא בזבחים דף ליד צ"ג נבי קיבל הכהן ומתן לפסול יחזיר לכהן ופרך ולכוי ל' דחוי ותירן רב אפי' כל שצידו לא כוי דחוי ופי' רש"י שצידו לתקן אכל הכהן דמשגלה לא צידו לתקן דמי יימר דיהבי ל' אחרינא מכל' כרי לפריך דאס' הולכ' בדעת אחרים לאו צידו לתקן דלמא לא יכבי ל' חס פי' הפסוק כי המנוח הוא לא רחוקה היא לא בשמים היא לאמר מי יעלה לו השמימה ולא מעבר לים היא לאמר מי יעבר לו אל עבר הים ויקח לו כלומר אלו ה' צריך לאלו לא כוי צידו לתקן דמי יימר שישמע לו כוי נראה ונדחה ואין חוזר ומראה אכל המנוח הוא קרוב אלך מאד וצידו לתקן ק"ל:

ייטב פנים לשבת תשובה אות ד'

נופלים תחת הזמן דידן, אם כן לאחר יום דידן, תו הוה ליה דחוי, אכל תשובה קדמה לעולם (פסחים נד.), והוא למעלה מהזמן, תו הוה ליה הכל באותו יום, והבן.

ובזה אני מפרש הא דכתיב (תהלים צ א) תפלה למשה וגו' מעולם ועד עולם וגו' ותאמר שבו בני אדם, שלא תקשה הא הוה ליה דחוי, על כן אמר כי אלף שנים צעיניך כיום אתמול, ובאותו יום לא הוה ליה דחוי כאמור. והניחא אם יחשוב לפי ערך יומו של הקצ"ה, אמנם אם היה חושב לפי ערך יום דידן, תו לאחר אותו יום לא מהני תשובה.

ובזה יובן מאמרנו (סליחות לער"ה) אל תבא במשפט עמנו, היינו לפי הזמן דידן, כי אז לא יצדק לפניך כל חי, דהוה ליה דחוי ולא מהני תשובה, אך מלפניך, פירוש לפי ערך יום שלך, משפטינו יאל, אז עיניך תחזינה מישרים לקבל בתשובה, וזה כפתור ופרח.

שובה ישראל וגו' (הושע יד ב). יתבאר על פי מה שהקשה בספר כתנות אור למח"מ א"ש (פרשת נצבים) איך מועיל תשובה, הא כיון שחטא אידחו ואינו חוזר ונראה, ותירן דהוה ליה צידו לשון ולתקן, וכל שצידו לא הוה דחוי, כדאיתא בזבחים (דף נט:). וזה שאמר הכתוב (דברים ל יא) כי המנוח הוא, כלומר של תשובה (רמב"ן שם), לא נפלאה היא וגו', כי קרוב אלך מאוד וגו' עיי"ש.

ואני אומר דמעיקרא לא קשה מידי, דהא קיימא לן בזבחים פרק קמא (דף יב.) לילה לאו מחוסר זמן, וכל שבאותו יום ואותו מעת לעת לא הוה דחוי. וידוע (סנהדרין צו.) דיומו של הקצ"ה אלף שנה, אם כן לכך מהני תשובה, דהוה ליה באותו יום. ואין להקשות מקרבנות הקרבים להקצ"ה ואמאי אמרינן ציה דחוי, הא לא קשיא, דהתורה נתנה לנו צבחינת זמנים ומועדים, וכל דיני שבתות וימים טובים

מרומי שדה

שם ע"ב. אכל חלב והפריש קרבן והמיר דת כו'. קשה אמאי נקט המיר דת, הא אפילו אכל חלב לחיובון דשוב אינו שצ על חטאתו, נדחה הוא מלהביא חטאת. כדאי' זכריות ד' ז' א', דחטאת ואשם אינם מכפרים אלא על השצים, ומפרש בגמ' דאמר לא תכפר עלי חטאתי, מכש"כ בשאול כל צמזיד. והכי כחצו החוס' בחולין ד' ה' צ' צד"ה אינו שצ מידיעתו, דאינו צריך קרא למעט אינו שצ מידיעתו אלא היכא דחזר בתשובה, אכל אס הוא רשע. צעת הקרבה פשיטא דצח רשעים חועבה. וא"כ אפילו אכל צשוג ועתה הוא מזיד אין מקבלין קרבן ממנו, אפילו אם הוא אינו מומר. ותו קשה דאמאי נקט בחטאת, לימא הפריש עולה והמיר דתו. ונראה ליישב שני קושיות אלו צהדדי. דחטאת ולא המיר דתו אפי' דאין מקבלין ממנו קרבן, מכ"מ לא מיקרי דחוי כיון דנות הוא לשו, שהרי משו"ה מקבלין ממנו נדרים ונדבות כדי שיחזרו בתשובה, כדאי' בחולין שם דמשו"ה מקבלין קרבנות מפושעי ישראל. וא"כ אם אכל חלב צשעה שהיה לדיק ואח"כ הרשיע ואכל חלב צמזיד, אפילו שעתה אין מקבלין ממנו קרבן, מכ"מ כשצ ונעשה לדיק שצ מביא אותו חטאת ואינו דחוי, שהרי היה צידו ועומד לשו. משא"כ מומר שאינו עומד לשו, דמשו"ה אין מקבלין הימנו נדרים ונדבות. ומעתה מיושב הא דנקט חטאת, ולא נקט עולה והמיר דתו, דא"כ הוה ס"ד דדוקא צעולה צעינן המיר דתו להיות דחוי, אכל בחטאת אפילו אכל חלב צמזיד נקרא נדחה. קמ"ל דאפילו בחטאת אינו דחוי אלא צהמיר דתו: